

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 77/08-5

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. februára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť H. B., P., M. B., P., JUDr. M. U., P., MUDr. A. U., P., a Svetového združenia bývalých československých politických väzňov so sídlom P., všetkých zastúpených advokátom JUDr. M. U., P. vo veci porušenia čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 16 C 5/2006 z 24. apríla 2006, uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 239/06 z 31. januára 2007 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 136/2007 z 25. októbra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť H. B., M. B., JUDr. M. U., MUDr. A. U. a Svetového združenia bývalých československých politických väzňov **o d m i e t a** pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 14. februára 2008 doručené podanie H. B., M. B., JUDr. M. U., MUDr. A. U. a Svetového združenia bývalých československých politických väzňov (ďalej len „sťažovatelia“), ktorým

namietajú porušenie čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16 C 5/2006 z 24. apríla 2006, uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 239/06 z 31. januára 2007 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 136/2007 z 25. októbra 2007. Sťažovatelia označili svoje podanie ako „*Návrh na zrušenie rozhodnutí súdov, ktorými bol porušený zákon v spore 16 C 5/2006 pred OS Bratislava I, KS Bratislava sp. zn. 9 Co 239/06 a NS 4 Cdo 136/2007*“.

Vychádzajúc z obsahu podania ústavný súd dospel k názoru, že úmyslom sťažovateľov bolo podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Sťažovatelia označili ako účastníkov, proti ktorým smeruje ich sťažnosť, Slovenskú republiku – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Slovenskú republiku – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Slovenskú republiku – Ministerstvo financií Slovenskej republiky a Slovenskú republiku – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky.

Skutkový stav a právny stav, v ktorom sťažovatelia vidia porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ústavy, je v sťažnosti opísaný takto:

„V predmetnej veci podávame návrh na zrušenie rozhodnutí súdov pre porušenie zákona a to v uznesení KS Bratislava sp. zn. 9 Co 239/06 zo dňa 25. 10. 2007 v ktorom potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 24. 4. 2006 sp. zn. 16 C/5/2006, o zastavené konania z dôvodov nezaplatenia súdneho poplatku. Už v odvolaní proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu sme poukázali na nesprávnosť rozhodnutia tohto súdu predovšetkým na jeho nezákonnosť ktorá spočíva v tom v tom, že pri rozhodnutí o vyrubení súdneho poplatku pri začatí konania nevzal v úvahu skutočnosť, že podľa vtedajších platných právnych predpisom o úhradách súdnych poplatkov v sporových konaniach, od súdneho poplatku boli oslobodené prípady škôd spôsobených nesprávnym rozhodnutím štátneho organu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Spoplatnenie týchto sporov zaviedla až novela zákona o súdnych poplatkov, ktorá nadobudla účinnosť dnom 1. 1. 2007.

Túto dôležitú skutočnosť ako okresný súd, tak aj krajský súd a aj NS nevzali v úvahu a preto vo veci úhrady poplatku nesprávne rozhodli.

KS svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že navrhovatelia uznesenie o vyrubení poplatku napadli včas ktorým sa domáhali jeho zrušenia keď bolo podané na pošte, na druhej strane však odvolanie malo byť už v skončenej lehote na súde. Lehota na podanie odvolania skončila 31. 12. 2006. V ten deň bolo aj podané odvolanie na pošte. V ďalšom sa zdôvodňuje že:

Zákon o súdnych poplatkov č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov nemá osobitné ustanovenie o počítaní lehôt, preto sa na ne vzťahujú všeobecné ustanovenie O. s. p. o lehotách, čo je správne.

Podľa týchto ustanovení ak koniec lehoty pripadne na sobotu, nedeľu, alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Tieto ustanovenia ani jeden zo súdov po právnej stránke nevzal v úvahu i keď ide o kogentné ustanovenie O. s. p. Takéto ustanovenia majú aj iné zákony, pokiaľ opravujú počítanie lehôt.

Tento predpis nebol dodržaný žiadnym z rozhodujúcich súdom. Tým vznikol trvalý protiprávny stav, ktorý v právnom štáte nemôže jestvovať a preto v záujme zachovania právnej istoty v právnych vzťahov je potrebné ho odstrániť a to môže za týchto okolností napraviť jedine ústavný súd, lebo takto došlo aj k porušeniu práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručených Ústavou SR v čl. 46 a nasl.“

V nadväznosti na uvedené sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd „uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 24. 4. 2006 sp. zn. 16 C 5/2006 ako aj uznesenie KS Bratislava sp. zn. 9 Co 239/06 zo dňa 31. 1. 2007 zrušil a následne aj uznesenie NS SR 4 Cdo 136/2007 zo dňa 25. 10. 2007, ktorým bolo odmietnuté dovolanie proti rozhodnutiam OS a KS ako nezákonné, ktorými boli porušené ustanovenia § 55 a nasl. O. s. p. a ako uvádzame aj ustanovenia čl. 46 a nasl. Ústavy SR“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti ústavný súd konštatuje, že táto sťažnosť napriek tomu, že sťažovatelia sú zastúpení advokátom, nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 20 ods. 1 a 2 a § 50 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa k návrhu na začatie konania musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania, čo osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Ustanovenie § 20 zákona o ústavnom súde sa v celom rozsahu vzťahuje na sťažnosť podľa § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde.

Podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili. Podľa § 50 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde musí sťažnosť ďalej obsahovať označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody. Podľa písm. c) citovaného zákonného ustanovenia musí sťažnosť taktiež obsahovať označenie, proti komu smeruje, pričom sa musí uviesť porušovateľ práva identifikáciou najmä orgánu verejnej moci, pred ktorým je sťažovateľ účastníkom konania.

Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné,

je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažovateľmi predložená sťažnosť najmä neobsahuje návrh rozhodnutia vo veci samej (petit), ktorého vydania sa sťažovateľ od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), vymedzený presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom na rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci. Formulácia návrhu na rozhodnutie vo veci samej je neúplná a v kontexte obsahu sťažnosti nezrozumiteľná. Sťažovatelia sa domáhajú zrušenia označených rozhodnutí bez toho, aby v prvom rade žiadali deklarovanie porušenia ich označeného základného práva. Ústavnou podmienkou postupu ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde však je, aby ústavný súd najprv vyhovel sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a svojím rozhodnutím vyslovil, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva alebo slobody uvedené v druhej hlave ústavy, alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z príslušnej medzinárodnej zmluvy, avšak takáto požiadavka nie je, ako už bolo uvedené, v petite ich sťažnosti obsiahnutá.

V sťažnosti sťažovateľov sa uvádza, že rozhodnutia, ktorých zrušenia sa sťažovatelia domáhajú, sú nezákonné.

Z toho vyplýva, že ústavný súd z obsahu podania nemôže posúdiť ani otázku svojej právomoci, do ktorej nepatrí ochrana pred nezákonnosťou, ale len pred neústavným postupom a rozhodnutím orgánov verejnej moci. V petite sťažnosti je zmienka o porušení čl. 46 ústavy avšak bez identifikácie odsekov, čo ústavný súd považuje za nezrozumiteľné a neurčité aj vzhľadom na nedostatok skutkovej konkretizácie.

Sťažnosť neobsahuje identifikovateľný okruh účastníkov, proti ktorým smeruje, pretože v jej záhlaví sú uvedení ako „Žalovaní“ 1. Slovenská republika – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, 2. Slovenská republika – Ministerstvo vnútra

Slovenskej republiky, 3. Slovenská republika – Ministerstvo financií Slovenskej republiky a 4. Slovenská republika – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky.

Z obsahu sťažnosti ani z pripojených príloh nevyplýva priama vzájomná súvislosť medzi namietaným porušením práva sťažovateľov na jednej strane a výkonom právomoci označených ministerstiev na strane druhej. Iný orgán verejnej moci, proti ktorému sťažnosť smeruje, v tejto súvislosti sťažovatelia neoznačujú.

Ochrana základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je pritom poskytovaná proti konkrétne vymedzeným porušovateľom označených práv a slobôd, ktorí majú právomoc (kompetenciu) konať a rozhodovať o otázkach spojených so základnými právami a slobodami v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy. Z tohto dôvodu nepostačuje, ak sťažovateľ uvedie ktorýkoľvek orgán verejnej moci ako porušovateľa jeho základných práv a slobôd. Je na sťažovateľovi, aby uviedol konkrétny orgán verejnej moci, ktorý je v jeho veci oprávnený a povinný chrániť základné práva a slobody v rozsahu vymedzenom konkrétnymi všeobecnými záväznými právnymi predpismi, predovšetkým zákonmi. Povinnosť označiť konkrétny orgán verejnej moci ako porušovateľa základných práv a slobôd je dôležitá aj z hľadiska subsidiarity právomoci ústavného súdu, pretože len v takom prípade sa dá uzavrieť otázka právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy, prípadne podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, t. j. či v posudzovanom prípade je alebo nie je iný súd na ochranu základných práv a slobôd alebo či sú tu právne prostriedky takej ochrany podľa osobitných všeobecne záväzných právnych predpisov (IV. ÚS 184/03).

Na základe uvedeného ústavný súd uzavrel, že návrh na rozhodnutie vo veci samej v predloženej sťažnosti nezodpovedá právomociam ústavného súdu vo vzťahu ku konaniam o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb.

Takýto návrh znemožňuje zároveň ústavnému súdu preskúmať aj predpoklady prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde a napokon aj otázku jej prípadnej zjavnej neopodstatnenosti. Súčasne taký návrh neumožňuje ústavnému súdu

vymedziť rozsah, v ktorom by bolo možné sťažnosť prijať na ďalšie konanie (§ 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Tieto procesné predpoklady sa skúmajú jednotlivo a konkrétne vo vzťahu ku každému napádanému rozhodnutiu, opatreniu, alebo inému zásahu a návrh na rozhodnutie vo veci samej vymedzený v sťažnosti sťažovateľov zo 7. februára 2008 to v celom rozsahu nerešpektuje.

Ústavný súd ďalej poznamenáva, že sťažovatelia nepripojili k sťažnosti taktiež kópiu právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu (§ 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ale ani splnomocnenie pre ich zastupovanie v ústavnoprávnom konaní (§ 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd pripomína, že taký rozsah nedostatkov zákonom predpísaných náležitostí, aký vyplýva z podania sťažovateľov, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04).

Ústavný súd preto aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľov konštatuje, že sťažnosť vykazuje také nedostatky náležitostí predpísané ústavou a zákonom o ústavnom súde, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2008